

de SAAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

04 Calvijn en de heiligmaking

06 Belangrijk in de Bijbelse leer

09 Iets goeds onder de droesem

Zijn uitgebreide handen

ds. G. Pater, Neerijnen

Drie dingen vragen hier de aandacht:

► Ik ben gevonden van hen die naar Mij niet vraagden, Ik ben gevonden van degenen die Mij niet zochten; tot het volk dat naar Mijn Naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Zie, hier ben Ik, zie, hier ben Ik.

Jesaja 65:1

1. Een vraag voor u:

Betekenen deze woorden uit Jesaja 65 vers 1 dat er niemand naar God vraagt en niemand naar God zoekt? Dit wordt wel vaak bij deze tekst gedacht. Betekenen deze woorden dan ook: Zalig worden is een eenzijdige Godsdaad in het leven van Zijn uitverkoren Kerk in Christus?

Dat is natuurlijk voor honderd procent waar: niemand vraagt en zoekt in zijn doodstaat naar de Heere. Niemand vindt de Heere in eigen kracht.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE RIJSSSEN-WEST

In verband met de bouw van de nieuwe woonwijk Veeneslagen aan de westkant van de stad, worden er met ingang van 11 januari 1998 's zondags voortaan twee kerkdiensten belegd in de aula van de

Jacobus Fruytier Scholengemeenschap aan De Stroekeld. Na bijna anderhalf jaar als afdeling van Rijssen-Noord te hebben gefungeerd, wordt Rijssen-West op 16 mei 2001 zelfstandig. Op 31 mei 2002 legt ds. J. Mol samen met ouderling K.H. de Heer de eerste steen van het huidige kerkgebouw. Op 13 december 2002 neemt ds. C.A. van Dieren de nieuwe kerk in gebruik met een preek over Haggai 2:10b: 'En in deze plaats zal Ik vrede geven, spreekt de HEERE der heirscharen'. Aanvankelijk telt De Tabernakel 925 zitplaatsen, maar in 2013 wordt dit aantal uitgebreid tot 1125. Tevens wordt er dan een nieuwe entree gerealiseerd en wordt de vergaderruimte uitgebreid. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Elk verhaalt zijn weg en zaken'. De gemeente telt 832 belijdende leden en 774 doopleden.

Immers, zalig worden is een vrije en soevereine daad Gods. Dat wordt ook het grootste wonder in het leven van de Kerk. Zalig worden is een werk van Boven naar beneden. Toch hebben deze woorden van de tekst nog een andere strekking.

Dat zal duidelijk worden wanneer wij letten op het verband waarin deze tekst staat. Maar ook als we letten op de woorden van Paulus in Romeinen 10: 'En Jesaja verstout zich en zegt: Ik ben gevonden van degenen die geen volk zijn...' (Rom. 10:20a). Paulus zegt hier dat de profeet Jesaja zich verstout om Gods Woord te brengen. Jesaja moet moed bij elkaar verzamelen om dit te spreken. Waarom eigenlijk?

De prediking die hij moest brengen van de Heere was een aangrijpende prediking. Een prediking tot het afgezonderde volk van Israël. Wat was de inhoud van deze prediking? Dat de Heere Zijn handen zou aftrekken van dit bevoorrechte volk Israël en zou gaan omzien naar de heidenen. 'Tot het volk dat naar Mijn Naam niet genoemd was...'

2. De uitgebreide handen des Heeren

Israël was het volk dat naar de Naam des Heeren was genoemd en dat in tegenstelling tot de heidenen. Maar wat heeft Israël gedaan? Ze hebben de uitgebreide handen des Heeren afgeslagen! Dat zien wij duidelijk in Jesaja 65 vers 2: Ik heb Mijn handen uitgebreid, den gansen dag, tot een wederstrevig volk, die wandelen op een weg die niet goed is, naar hun eigen gedachten'.

Hoe nederbuigend goed was de Heere voor dit volk geweest. De Heere had Israël niet zomaar gewenkt, geroepen, genodigd met een vinger of één hand. Maar met beide uitgebreide handen had Hij ze gewenkt, geroepen, genodigd om als een doemwaardige, rechteloze zondaar aan Zijn voeten te vallen. Ja gewenkt, om gans hulpeloos tot Hem te vlieden, opdat Hij hun Redder

zij. Maar zij hebben de Heere laten roepen, nodigen en Zijn roepstemmen in de wind geslagen en afgeslagen! Het is toch begrijpelijk dat de Heere nu zegt: Het is genoeg... Ik ga Mij wenden tot een ander volk, tot een volk dat naar Mijn Naam niet is genoemd, een volk dat nog nooit naar Mij heeft gehoord en daarom ook niet naar Mij vraagt en zoekt.

Wat doen wij bij Zijn uitgebreide handen?

Om deze prediking te brengen, daar had Jesaja moed voor nodig. Een diep ingrijpende prediking! Het werd hem niet in dank afgenomen. Ze hebben hem om zijn prediking gehaat. De overlevering zegt dat Jesaja zelfs in stukken is gezaagd! Israël was een rijk bevoorrecht volk. De Heere heeft zoveel bemoeienissen met hen gehouden. Zo veel liefde betoond!

3. Werpt de Heere de teugels op de rug?

Een ongehoorzaam rijdier is een hopeloos geval. Al zo vaak is geprobeerd het te temmen! Niets heeft gebaat. Wij zijn als kerkmensen rijk bevoorrecht. We zijn eens genoemd het Israël van het westen. Wat heeft de Heere ons geroepen! Ook als wij denken hoe onze gemeenten zijn ontstaan en hoeveel volk van God de Heere in ons midden had. Hij heeft ons nagewandeld met Woord en daden. Wat heeft de Heere lang Zijn handen uitgebreid over uw en mijn leven en over ons als gemeenten. Wat heeft Hij gewenkt met Zijn handen. Denk aan de oorlogen in de vorige eeuw, aan de watersnood in '53, aan de vele andere roepstemmen: Er ligt een coronatijd achter ons, er is een oorlog in Oekraïne,

er zijn spanningen in Israël en het Midden-Oosten. Wereldwijd zijn er aardbevingen en watersnoden. Het zijn ook ernstige roepstemmen. Wat een kinderen Gods zijn reeds weggenomen door de dood. Het is voor ons nog genadetijd!

Hoe lang staat de Heere al met beide handen uitgebreid in ons land en in ons leven te roepen: 'Bekeert u, bekeert u, waarom zoudt gij sterven! Verlaat de slechtigheden en leeft; en treedt in den weg des verstands'. Wat doen wij ermee, persoonlijk, maar ook als kerkelijke gemeenten? Slaan wij nog steeds al de bemoeienissen des Heeren in de wind? Schudden wij alle waarschuwingen nog van ons af? Wat doen wij bij Zijn uitgebreide handen? Hoe is het met mij op reis naar de nimmer eindigende eeuwigheid?

Wie ben ik, wie behoorde ik te zijn? Wat gaat er van het kerkelijke leven uit? Waar is de genade van de oude dag! De mens is zo goed uit Gods hand voortgekomen. Nu breidt Hij Zijn handen nog uit. Slaan wij ze af? Met eerbied gesproken: dan spelen wij met vuur. Dan zal de Heere eens zeggen: Nu trek Ik Mijn handen terug!

Geliefde lezer, kring van onze gemeenten: 'Vernedert u onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoort te Zijner tijd' (1 Petr. 5:6). 'Keert u tot Mijn bestraffing; zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloediglijk uitstorten' (Spr 1:23).

Bedenk, onze verantwoordelijkheid is zo groot. Wat zal het zijn: 'Dewijl Ik geroepen heb en gijlieden geweigerd hebt, Mijn hand uitgestrekt heb en er niemand was die opmerkte, en hebt al Mijn raad verworpen, en Mijn bestraffing niet gewild, zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen; Ik zal spotten wanneer uw vreze komt' (Spr 1:24-26).

Bedenk ook: 'Maar die naar Mij hoort, zal zeker wonen, en hij zal gerust zijn van de vreze des kwaads' (Spr 1:33). Haast u, de tijd is voorts kort. ♦

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

K

KOMEN

Het geloof komt onder de letter K ook tot ons als een 'komen'. Jes. 55:1: 'O alle gij dorstigen, komt tot de wateren'. Openb. 22:17: 'En die wil, neme het water des levens om niet'. Joh. 6:37: 'En die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen'. Het is niet moeilijk voor u om te begrijpen dat, als het geloof een 'komen tot Jezus' wordt genoemd, wij daaronder geen lichamelijke maar een geestelijke activiteit moeten verstaan. Een van de oude auteurs zei hierover heel terecht: 'Non pedibus, sed affectibus', dat wil zeggen: het is geen komen met de voeten, maar met de liefde van zijn ziel.*

Wat het komen inhoudt

Als u wilt weten waaruit dit 'komen' bestaat, let dan op de volgende zaken.

- Het geeft aan dat de mens in zijn ziel de kracht van Jezus' nodiging en aanzoek ondervindt. Hij hoort die en wordt erdoor bewogen. 'God heeft één ding gesproken, ik heb dit tweemaal gehoord: dat de sterkte Godes is' (Ps. 62:12).
- Het geeft aan dat de mens de rampzalige verdorvenheid van zichzelf ziet, wat gepaard gaat met diepe indrukken van zijn onwaardigheid. Ja, hij ziet dat hij altijd in gevaar is, behalve wanneer hij een schuilplaats in Jezus vindt. Als hij zo, sterfend van honger en het gevaar onderkent (zie Luk. 15:17), komt er een voornemen in hem om op te staan.
- Het geeft aan dat de mens oog krijgt voor de genoegzaamheid en volheid van Gods Zoon. ▶

- Hij ziet dat in Hem al de volheid woont (zie Kol. 1:19 en 2:9). De Vader wil die aan de zondaarschenken, maar alleen in, met en door Jezus. Deze mens ziet dat alleen in Zijn wonden een schuilplaats is en dat hij op Zijn woord mag komen. Daarom zegt hij: 'Gewisselijk, in den HEERE zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen' (Jes. 45:24).
- d. Dit veroorzaakt een onverzagdigbaar verlangen in de mens om deel aan Christus te krijgen. Hij ziet dat hijzelf zo rampzalig is, en de Heiland is voor hem zo vol, zo rijk, zo bereidwillig en zo vol liefde uitgeschilderd. Dan roept hij uit: 'Gelijk een hert schreeuwt naar de waterbeken, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God' (Ps. 42:2).
- e. De mens ziet nu dat hij vanuit zichzelf niets kan, maar hij wil het toch met ernst en heel bewust gaan doen. Het kan niet anders dan dat hij de eis van Jezus gaat inwilligen. Daarom staat hij op, net als de verloren zoon in Luk. 15:18; en roept uit: 'Trek mij, wij zullen U nalopen' (Hoogl. 1:4).
- f. Ten slotte komt de daad zelf. De mens gaat zijn voornemen nu uitvoeren. Hij vlucht uit Sodom naar Zoar (zie Gen. 19:23), uit de woestijn naar Kanaän. Hij ziet in de woeste zee uit naar een behouden haven. Daar gaat hij met al zijn gebrek, ellende en leed in de ziel naartoe. Dan wendt hij zich tot de Heere en geeft hij zichzelf over aan de dierbare Jezus om behouden te worden (zie Jes. 45:22).

Mijn geliefden, het is hoogstnoodzakelijk dat ieder dit 'komen' leert kennen. O, buiten Jezus is alleen maar gevaar! Ja, Jezus moedigt ieder aan om te komen, want Hij zegt: 'En die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen' (Joh. 6:37).

*) Comrie wijst hier op een uitspraak van Augustinus.

► wordt vervolgd

Calvijn en de evangelische heiligmaking

J. van 't Hul, Lieren

Als afsluiting van de studie aan de Theologische School schrijven de studenten een eindschrift. Deze maand worden de drie kandidaten bevestigd tot dienaar van het Goddelijk Woord. We leggen hen enkele vragen voor over hun scriptie. Vandaag de scriptie van ds. R.T. Michielse, over de evangelische heiligmaking bij Calvijn.

Hoe kwam u tot de keuze voor dit onderwerp van uw scriptie?

'Tijdens de studie op onze Theologische School lezen we de Institutie van Calvijn in zijn geheel door. Wat Calvijn schrijft, is niet altijd even eenvoudig, maar vanwege de diepe inhoud het onderzoeken meer dan waard. Mijn aandacht werd vooral getrokken door wat hij schrijft over de heiligmaking van de zondaar. In overleg met onze begeleider, ds. G. Clements, kwam ik zo uit bij het "Gulden Boekske" (de praktijk van het christelijk leven). Dat gaat over de hoofdstukken 6 tot en met 10 van boek III van de Institutie. Zo kwam het onderwerp voor mijn scriptie tot stand.

In zijn Institutie behandelt Calvijn de heiligmaking vóór de rechtvaardigmaking. Is dat voor ons begrip niet opmerkelijk?

'Op het eerste gezicht lijkt dit opmerkelijk, maar door eerst de heiligmaking te behandelen, benadrukt Calvijn juist dat de toerekening van Christus' gerechtigheid nooit gescheiden kan worden van de daadwerkelijke heiliging van het leven. De rechtvaardiging ('gratia prima') gaat aan de heiligmaking ('gratia secunda') vooraf. Het is echter ook weer niet zo dat de rechtvaardiging de bron is van de heiligmaking. De enige bron ervan is de gemeenschap met Christus. Bij Calvijn staat dus steeds de

eenheid van beide weldaden voorop. Beide vloeien voort uit Christus en Zijn gemeenschap'.

Hoe krijgt dit volgens Calvijn in het leven der genade zijn beslag?

'Calvijn leert dat er vanaf het prilste moment dat Gods Geest gaat werken in het hart van de zondaar, levensheiligung ontstaat. Door de heiliging vóór de rechtvaardigmaking te behandelen, laat Calvijn zien dat het nieuwe leven zich altijd openbaart door dat nieuwe, diepe verlangen om heilig voor God te leven. Niet minder belangrijk is dat juist in de heiligmaking de zondaar steeds weer leert dat hij met al zijn gerechtigheden geen bestaansgrond heeft voor God. Dat drijft uit tot de volkomen gerechtigheid van Christus. Calvijn laat duidelijk zien dat het in de heiligmaking niet gaat om de vraag: 'Wat kan ik (terug-)doen voor God?', maar over wat Hij in mij doet door de Geest van Christus'.

U heeft zich verdiept in de opbouw van het Gulden Boekske. Wat zijn uw bevindingen?

'Het Gulden Boekske bestaat uit vijf hoofdstukken (zie het kader). De verzen uit Mattheüs 16:24-27 lijken duidelijke overeenkomsten te vertonen met de door Calvijn gekozen opbouw van het Gulden Boekske. Calvijn stelt ons als het ware de vraag of de ware christen mag genieten

van het leven. Zo ja, hoe dan? Alles is immers ijdelheid? (Pred. 12:8). Het Gulden Boeske laat zien dat het genieten van de middelen die God ons geeft alleen in een weg van een recht christelijke wandel kan. Dit is een weg van zelfverloochening, waarbij hij als een oprecht kruisdrager achter de grote Kruisdrager mag aangaan, en dat in het licht van de naderende eeuwigheid'.

Heeft u ook nog andere gereformeerde werken gebruikt om een vergelijking te kunnen maken tussen wat Calvijn schrijft over de heiligmaking en wat anderen hierover schrijven?

'Hiervoor heb ik het commentaar van Calvijn op de verwijsteksten bij Zondag 33 van de Heidelberger Catechismus gerubriceerd naar de bestudeerde hoofdstukken uit het Gulden Boeske. Wat hierin opviel, was dat bij vraag 88 met name de volgende thema's terugkomen: de noodzakelijkheid van een recht christelijke wandel, de zelfverloochening als kern van het christelijke leven en de overdenking van het toekomstige leven. Calvijns commentaar op de verwijsteksten bij de vragen 89 en 90 laat zien dat hij zelfverloochening vooral verbindt aan kruisdragen, maar ook dat de opstanding van de nieuwe mens bij Calvijn bestaat uit zelfverloochening. Het leven van de heiligmaking is dus een leven van zelfverloochening. Een leven waarin Hij wast, maar ik minder word. Waarin degene die de heiligmaking ondergaat meer en meer de dagelijkse toepassing van Christus' allesreinigend bloed nodig krijgt.

De verwijsteksten bij de vraag naar wat goede werken zijn (vraag 91) laten een duidelijke verbinding zien met

Het Gulden Boeske

1. De noodzakelijkheid van een recht christelijke wandel
2. De zelfverloochening als kern van het christelijke leven
3. Het kruisdragen als deel van de zelfverloochening
4. De overdenking van het toekomstige leven
5. Hoe men het tegenwoordige leven en de middelen daartoe moet gebruiken.

het laatste hoofdstuk van het Gulden Boeske over het juiste gebruik van het aardse leven en de toegeschikte middelen. We lezen bij Calvijn al terug dat dit gericht moet zijn op Gods eer, naar Zijn Woord en door een waar geloof'.

Heeft u ook onderzocht welke plaats Christus inneemt in de heiligmaking, volgens Calvijn?

'Zeker, Calvijn noemt Christus het krachtigste motief voor een christelijk leven en stelt dat Christuskennis daarvoor onmisbaar noodzakelijk is. Het drukken van Zijn voetstappen kenmerkt een christelijk leven, want Hij verlangt zelfverloochening van hen die Hem volgen. Zijn wederkomst zou een aanmoediging tot een christelijk leven moeten zijn en in hun kruisdragen wordt Hij verheerlijkt. Juist in het kruis dat Hij hen oplegt, wordt Hij het meest verheerlijkt. Wie voetstappen drukt, komt uiteindelijk uit bij de persoon waarvan die voetstappen zijn. Daarom tekent Calvijn die dierbare Borg ook als Troostbron als gezien wordt op het einde van het waar, christelijke leven'.

Wat heeft het Gulden Boeske ons voor de prediking te zeggen?

'De noodzaak van de wedergeboorte mag in de prediking niet worden gemist, alleen dan zal er herstel van Gods beeld in de mens plaatsvinden. De heiligmaking begint met zelfkennis uit Gods wet. Eerst moet de wet als spiegel en tuchtmeester tot Christus worden geprekeerd, vervolgens als leefregel tot dankbaarheid. Deze heiligmaking kan alleen door Christus en Zijn Geest worden uitgewerkt in het hart van de waar gelovige. In de prediking wordt opgeroepen om niet voor het 'eigen ik' te leven, maar om de naaste uitnemender te achten dan zichzelf. Wat mij hierin heeft geraakt, is hoe Calvijn benadrukt dat wij ons moeten verheugen in de gaven en talenten die God in onze naasten geeft.

In de prediking wordt concreet benoemd wat ware zelfverloochening inhoudt, namelijk kruisdragen met geduld. Dit is een vleeskruisigend leven, met vele soorten van kruisen. De prediker mag er op wijzen dat God

▶ ds. R.T. Michielse

het kruis uit liefde oplegt. Ook wijst hij op het gebed als middel om onder dat kruis te komen, om er onder te blijven en het geduldig te dragen. Het kruisdragen is ook nuttig; God gebruikt het om de liefde voor de wereld in de Zijnen teniet te doen.

Ook wordt voorgehouden dat Gods goede gaven bedoeld zijn als voorsmaak van de hemelse goedheid na dit leven. Dit genieten kent wel drie beperkingen: het moet staan in het licht van de oprechte dankbaarheid jegens God, het vindt plaats tegen de achtergrond van zelfverloochening en kruisdragen, en het gebeurt in het diepe besef dat wij slechts rentmeester zijn van de goede Gever Zelf'.

Hoe bracht Calvijn deze dingen in zijn eigen leven in praktijk?

'Calvijns leven was getekend door zelfverloochening. Een duidelijk voorbeeld hiervan vinden we in de manier waarop hij reageert op de brief die zijn zielenvriend Farel hem stuurde in februari 1541. Farel dwong Calvijn met dit schrijven als het ware om terug te keren naar Genève, iets wat Calvijn absoluut niet wilde. Toch antwoordde hij: 'Was ik vrij in mijn keus, alles ter wereld deed ik liever dan uw wil. Doch ik weet dat ik niet mijn eigen heer en meester ben. Ik breng mijn hart aan de Heere ten offer. Nadat ik mijn ziel bedwongen en gebonden heb, onderwerp ik haar aan Hem alleen'.

Zo vormen de woorden 'Cor mactatum in sacrificium offero' (het geslachte hart bied ik ten offer aan) met recht Calvijns levensspreuk. De Heere schenke genadiglijk de beoefening hiervan in ons aller hart'. ♦

Belangrijk in de Bijbelse leer

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Op catechisatie onderwijzen we de Bijbelse leer. Hoe kan dat op een aantrekkelijke manier gebeuren? De leefwereld van onze jongeren staat in veel opzichten ver af van catechisatie. Niet volgens de Bijbel leven en niet (mee)bidden, is voor onze jongeren veel dichterbij dan wij als ouderen beseffen. Moeten we dan wel juist in de leer onderwijzen?

Met Bijbelse leer bedoelen we de samenvatting van wat de Bijbel leert. De leer is niet hetzelfde als de inhoud. In de Bijbel wordt bijvoorbeeld beschreven hoe Jakob zijn vader Izak bedroog. Dit behoort tot de inhoud van de Bijbel. Die is belangrijk! Maar de Bijbel leert niet dat we onze vader moeten bedriegen, ook niet als het om een belangrijke zegen gaat. Het gaat om wat de Bijbel leert tot navolging. Het gaat naast de inhoud dus om de strekking, de bedoeling van de Bijbel.

In de Bijbel maakt God bekend wie Hij is en wie wij zijn. Hij verkondigt dat de kennis van Christus redt van het verderf en deel geeft aan de zaligheid. Dit is een belangrijk uitgangspunt in de Bijbelse leer. De bezinning hierop wordt ook wel aangeduid met het woord dogmatiek.

Hoe komt het dat de Bijbelse leer vaak moeilijk lijkt? Bestaat de leer dan echt in ingewikkelde en zinloze redeneringen? Dit is een hardnekkige misvatting. Maar het is niet eenvoudig om hier los van te komen, want we zijn behoorlijk beïnvloed door de wereld om ons heen. Onze samenleving is a-dogmatisch. De mensen vandaag hebben niets met principes en uitgangspunten. Wat goed is, kun je veel beter gewoon aanvoelen.

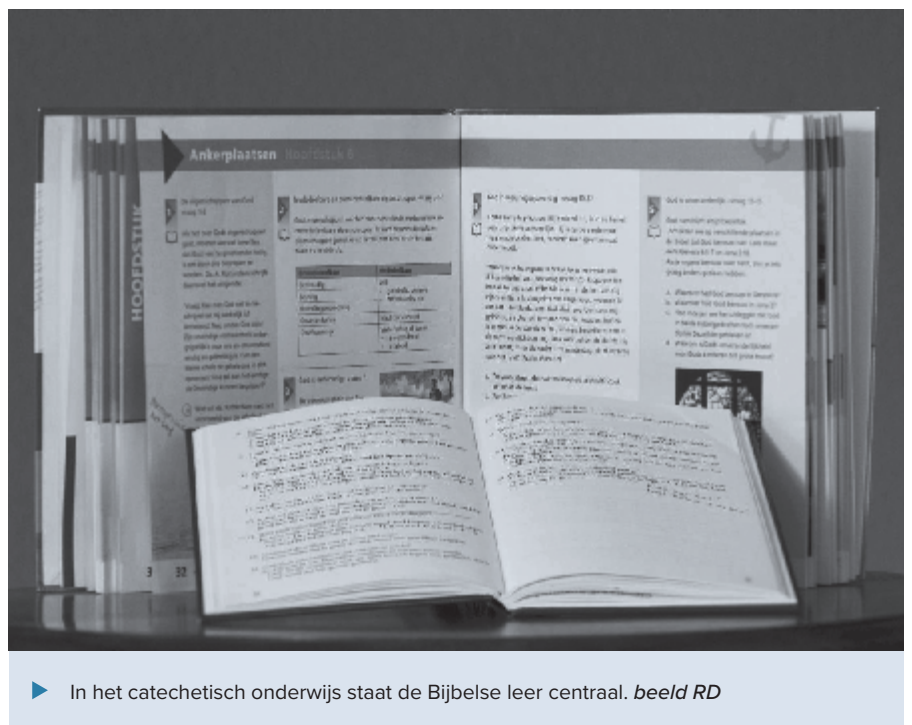
Moeten we iets leren tot navolging? De mens van 2024 wil niets moeten, zeker niet van een ander. Deze manier van denken houdt geen halt bij de deur van onze kerk, en ook niet bij de deur van ons huis. Wie een leer wil navolgen, zal zich dus van de tijdgeest moeten onderscheiden.

Het eigene van de Bijbelse leer

Dat geldt zeker van de Bijbelse leer.

Want de inhoud van de Bijbel is écht anders dan de wijsheid van de wereld. Ook anders dan wat er leeft in het hart van de mens. De Bijbel leert dat God volmaakt goed is. En dat wij door de zonde zijn aangetast: geneigd tot het kwade en onderworpen aan de verdoemenis. Wij hebben de vernieuwing en verlichting van de Heilige Geest nodig. Zo alleen leert een mens Christus kennen tot zaligheid. Het is nodig om hierover duidelijk te zijn. En: om hierover met liefde te denken en spreken. Want dit wil de Heere schenken en werken. Hoe belangrijk is het dat de Heere ons roept en onderwijst. Plaatsen we de catechisaties in dit licht?

We beschouwen catechisatie als ambtelijk onderwijs. Daarmee onderstrepen we dat dit onderwijs een opdracht van God is die Hij aan de kerk heeft gegeven. In dit catechetisch onderwijs stellen we de Bijbelse leer centraal. Want onze jongeren hebben een basis nodig: dat hun leven daarin wordt gefundeerd. Is het u weleens opgevallen dat de Bijbel zelf ook spreekt over de leer? De bekende uitdrukking 'leer die naar de godzaligheid is' staat in 1 Timotheüs 6:3. Als u via de concordantie

► In het catechetisch onderwijs staat de Bijbelse leer centraal. *beeld RD*

De aanstelling van de hogepriester

ds. C.A. van Dieren, Uddel

En niemand neemt zichzelf die eer aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkewijs als Aäron.

Hebreeën 5 vers 4

of een Bijbelprogramma zoekt op deze uitdrukking, ziet u voorbeelden van hoe de Schrift zelf zijn eigen leer ontvouwt. Het is het beste om het de Bijbel zelf te laten zeggen. De Schrift is toch geïnspireerd door de Heilige Geest? Zou Deze dan Zijn eigen Woord niet zegenen met Goddelijke en inwinnende kracht?

Kernzaken

In ons catechetisch onderwijs hebben de belijdenisgeschriften een belangrijke functie. Eén van onze beide basismethoden is geënt op de Heidelbergse Catechismus ('De enige troost'). In de belijdenisgeschriften drukt de kerk uit wat ze op grond van Gods Woord gelooft. Jammer genoeg sluit het taalgebruik in onze tijd er niet meer zo goed op aan. Lange zinnen en moeilijke woorden vinden wij lastig. Maar, laat dat extra reden zijn om de belijdenisgeschriften samen met de jongeren te lezen. Een klein gedeelte is al genoeg. Maak duidelijk wat uw bedoeling ermee is. En laat jongeren zelf de tekst lezen. Zet ze daarover aan het denken. En laat ze zelf dingen uit de tekst verwoorden. Dit is heel belangrijk en vraagt goede begeleiding.

De methode Hellenbroek ("Voorbeeld der Goddelijke waarheden") vertoont qua opbouw overeenkomst met bijvoorbeeld de dogmatiek zoals verzorgd door ds. G.H. Kersten. Aan de vragen en antwoorden bij Hellenbroek is duidelijk te zien dat hij Bijbelse uiteenzetting geeft van de leer. Laten we dit steeds duidelijk maken voor onze catechisanten. Het gaat echt om de Bijbelse basis!

In onze catechisatiemethode hebben we geprobeerd de leer in de kern te vatten. Dit ziet u terug in de kernbegrippen. Die komen in elk boekje terug, en de omschrijving is steeds dezelfde. Ziet u het onderwijskundige doel van catechisatie voor u? Dat onze jongeren de belangrijkste begrippen van het Bijbelse geloof begrijpen, kunnen uitleggen en hanteren. ♦

► wordt vervolgd

De Heere Zelf geeft Israël de hogepriester Aäron. Waar komt hij vandaan? Niet uit Moab of Kanaän, maar uit het midden van het volk. Hij is één met hen. Paulus zegt daarvan in Hebreeën 5: *Die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangen is.*

Is dat met Aäron ook zo? Zeker! Als Mozes de wet op de berg Horeb ontvangt en lang wegblijft, vraagt het volk om een beeld. Wat doet Aäron dan? Hij geeft gehoor aan het volk en maakt een gouden kalf. Onbegrijpelijk, vindt u niet? Maar zo leert de hogepriester Aäron zichzelf als een gevallen afgodendienaar en verdorven adamskind kennen. Waarom moest hij zo diep vallen? Het is om zijn leven lang voor God verootmoedigd te blijven. Wat zal het een wonder geweest zijn, dat God zo één wilde oprapen en in de dienst van de verzoening wilde gebruiken. Aäron leert om medelijden te hebben met de zwakheid van het volk. Vanuit de bewogenheid van zijn hogepriesterlijk hart kan hij spreken hoe er ook voor de grootste van de zondaren nog een middel der verzoening is.

Hoe anders is het met Christus, de grote Hogepriester Die de broederen in alles gelijk geworden is, uitgenomen de zonde. Hij is met alle zwakheid van de gevallen mens omvangen. In alles is Hij verzocht. Hij kent de strijd en de benauwdheid van Zijn Kerk en kan daarom een barmhartig, medelijdend en waarachtig Hogepriester zijn. Ook vandaag zoekt Hij het verlorene, leidt Zijn

schapen en zal ze van hun afkeringen genezen. Hoe dierbaar is deze Hogepriester Die niet alleen Bedienaar van het ambt is, maar ook Zelf het enige en volmaakte Slachtoffer.

We zien hoe de broers Aäron en Mozes sterk aan elkaar verbonden zijn. Samen staan ze voor Farao. Samen trekken ze door de woestijn. Daarin ligt een heilige les. God verbindt twee dingen die wij nooit mogen ontbinden. Wat heeft Mozes in zijn handen? De wet, het eeuwige gebod van God en zo de openbaring van Gods verbond. Met Mozes alleen is alles kwijt en komt niet één Israëliet in Kanaän. Er is dan immers geen verzoening voor het volk. De Heere geeft echter óók Aäron. Wat heeft Aäron in zijn hand? Een sprengbekken met bloed om in het binnenste heiligdom in te gaan tot verzoening van de zonden. Wat doen Mozes en Aäron in het leven van de Kerk? Mozes komt met de wet en leert u dat u die niet kunt onderhouden, maar aan elk gebod schuldig staat. Dan komt Aäron met het bloed der verzoening en de hitte van Gods gramschap wordt geblust. Zo krijgt de Kerk Mozes en Aäron lief.

Vragen:

1. *Waarom moest Aäron zo diep vallen?*
2. *Welke troost ligt er in de wetenschap dat Christus ook benauwdheid kende?*
3. *Wat leert ons het laatste vers van Psalm 77?*

► wordt vervolgd

‘Doe dat tot Mijn gedachtenis’

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Het derde deel van het onderwijzend gedeelte in het avondmaalsformulier gaat over het doel van het Heilig Avondmaal. We missen hier de oorspronkelijke verwijsteksten, want dan zou te merken zijn dat we eigenlijk de Schrift lezen naar de orde van ons formulier.

Christus Zelf heeft het doel van het Heilig Avondmaal omschreven met vijf woorden: ‘Doe dat tot Mijn gedachtenis’. Maar hiermee laten de ervaren zielenherders van de zestiende eeuw deze gedachtenisviering niet over aan de individuele zondaar. Iedereen mag dat niet maar op zijn eigen manier doen, afhankelijk van de stemming, van de levensomstandigheden of de zielsgesteldheid. Nee zo niet.

De opstellers van het formulier geven leiding aan de manier waarop die gedachtenis moet plaatsvinden. Vandaar dat er staat: ‘Maar aldus zult gij Zijner daarbij gedenken’. Want onze troost is daar middelijkerwijs van afhankelijk. Laten we niet vergeten dat de Heere Zijn genade middellijk werkt en ook middellijk sterkt. Voor onze troost is dit derde gedeelte niet onbelangrijk. We onderscheiden in dit doel-gedeelte vier aspecten. Het gaat steeds over de overdenking van de Borg van Sion. In antwoord 12 van de Heidelbergse Catechismus - het eerste antwoord in het stuk der verlossing - is de mogelijkheid van de borgtocht al geopend en daarna verder ontsloten: ‘God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede. Daarom moeten we aan deze gerechtigheid óf door onszelf, óf door een Ander volkomen betalen’. Dat laatste is de prille opening naar de Borg. Dit vraagt om nadere verdieping. Vandaar dat we

onderscheiden:

- Het werk van de Borg
- De woorden van de Borg
- De gemeenschap aan de Borg
- De gemeenschap rond de Borg

De ruimte laat helaas niet toe hier uitvoerig in te zijn. Overdenk dit zo eens achtereenvolgens. Het moge stof tot uw troost zijn!

Het werk van de Borg

‘Doe dat tot Mijn gedachtenis’.

Het begint met de overdenking van de belofte in het Oude Testament: de Borg beloofd. Vervolgens met de zending door de Vader. Met het aannemen van ons vlees, opdat het verbroken zal (kunnen) worden. Met het aannemen van ons bloed, opdat het vergoten zal (kunnen) worden. Daarbij draagt de Borg Zijn leven lang de toorn van God: ‘onder welke wij eeuwig hadden moeten verzinken’. De ootmoedige doorleving van onze dood- en doemwaardigheid klinkt in het formulier steeds weer. Soms in een zinnetje tussen haken. Daarna valt de nadruk op het einde van Zijn borgtochtelijk leven. Verschillende stadia van Zijn lijden worden in

herinnering geroepen. Daarbij is het nuttig om dit drievoudig te overdenken: wat ik waard ben, wat Hij gedaan heeft en wat de persoonlijke troost daarvan is. De laatste twee worden genoemd, maar zijn onlosmakelijk verbonden aan de doorleving van het eerste: wat ik verdien en waard blijf. Achtereenvolgens horen we over de helse benauwdheid in de hof, de gevangenneming, Zijn talloze bespottingen, Zijn rechterlijke veroordeling, Zijn kruisiging. Zo horen we over het borgtochtelijk dragen van de rechtvaardige vloek, tot in de diepten van de Godverlatenheid, in het Zich verlaten weten bij het vierde kruiswoord. De Borg heeft door Zijn dood en bloedstorting het genadeverbond definitief vastgemaakt, want als de Testamentmaker sterft, kan er niets meer aan het testament veranderd worden, niets meer aan de zekerheid van de erfgenamen, niets meer aan de erfenis! Dit alles gaat over het werk van de Borg, met steeds weer de nadruk op: ‘Hij voor ons, Hij in plaats van ons’. Om deze toepassing gaat het immers!

De woorden van de Borg

Deze persoonlijke toe-eigening blijkt ook uit het vervolg. Het tweede is namelijk: de woorden van de Borg. Daarover gaat immers de strijd: ‘Is het ook voor mij?’ Het is niet vanzelfsprekend dat ik tot dit genadeverbond behoor. Daarvoor is de levendmakende en oefenende Geest nodig. Daarvan moet de Heilige Geest metterdaad getuigenis en zekerheid geven. Het teken en het zegel van het sacrament wil de Heere daar als middel voor gebruiken. Het was, tijdens de laatste gelegenheid dat Sions Borg samen was met de Zijnen, Zijn uitdrukkelijke bedoeling: ‘Doe dat tot Mijn gedachtenis’. Dat dat zo, op deze manier! Daarom worden nu de instellingswoorden uit de evangeliën hier samen gelezen. Vanwege het element van de zelfbeproeving zijn die niet aan het begin van het formulier aangehaald, maar hier. Dat gebeurt op een bijzondere en tere manier. De Borg wordt hier sprekend ingevoerd, alsof Hij Zelf direct tot de zondaar aan de dis spreekt, en dan steeds met dit: ‘Voor u’. ♦

► wordt vervolgd

Iets goeds onder de droesem

J. van 't Hul, Lieren

In het zuidoosten van Schotland, in het gebied dat de Scottish Borders heet (het grensgebied met Engeland), ligt het marktstadje Duns. Het is de geboorteplaats van Thomas Boston.

Nog steeds is Duns de centrumplaats van de wijde omgeving. Duns was waarschijnlijk de geboorteplaats van John Duns Scotus, de grote middeleeuwse filosoof. Voor ons is nu van meer belang dat Thomas Boston er werd geboren. Dat was op 17 maart 1676.

Het was een bange tijd. Het waren dagen van wrede vervolging. Vader John Boston wilde niet buigen voor het juk van de koning en werd voor een tijd gevangengezet. Thomas mocht zijn vader in de cel bezoeken. Die ervaring maakte een diepe indruk op hem, en hij nam toen al het besluit zich later te zullen voegen tot de geleerden van de strijdbare helden van Koning Jezus.

De jonge Thomas was teruggetrokken en verlegen, maar ook buitengewoon leergierig. De schooljuffrouw onderwees hem in de Spreuken van Salomo en de Kleine Catechismus van Westminster. Toen hij zeven jaar oud was, las hij al vlot in de Bijbel. 'Ik deed dat', schreef hij later, 'met groot vermaak; ik werd daartoe gedreven door nieuwsgierigheid naar de Bijbelse verhalen'.

De weg des Heeren

Thomas Boston werd voor uitbrekende zonden bewaard, maar geraakte toch in verkeerd gezelschap. Gods Geest gaf in zijn consciëntie indrukken van dood en eeuwigheid, waardoor hij inzag op de verkeerde weg te zijn. Maar met zijn verloren staat voor God was hij volledig onbekend. De godvruchtige opvoeding van

► Het geboortehuis van Thomas Boston in Duns.

zijn ouders had nog geen vruchten nagelaten. Hij schreef later: 'Ik leefde zonder God in de wereld, onbezorgd over de staat van mijn ziel, tot het jaar 1687'.

Op twaalfjarige leeftijd hoorde hij in een naburig dorp ds. Henry Erskine (de vader van gebroeders Ebenezer en Ralph) preken over Johannes 1 vers 29b: 'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt'. In het boekje "De weg des Heeren" (Gorinchem, z.j.) schrijft Boston daarover: 'Onder deze prediking behaagde het de Heere mij te doen ontwaken en mij te brengen onder indrukken van de staat van mijn ziel. Ik werd gebracht onder besef

van mijn verloren staat van nature en de absolute noodzaak van Christus werd mij ontdekt. Ik werd uitgedreven tot ernstig gebed, doch ik kan mij niet herinneren dat ik mij daartoe in de voorafgaande tijd had begeven, anders dan bij de maaltijden en voor en na de nachtrust'.

Ondanks onwetendheid en wettische gesteldheid mocht Boston geloven 'dat er onder al die droesem iets goeds in mij gevonden werd voor de God van Israël'.

Het Evangelienet

Boston werd gevangen door het Evangelienet, schreef hij in het boekje "De kunst van mensen vangen" (Houten, 1991). Zoals Zacheüs nauwelijks rekening met God hield toen hij in de boom klom, zoals Saulus niet bedacht was op een ontmoeting met de Christus Die hij vervolgde, zo was ik, schreef Boston, 'maar weinig bezet met gedachten aan Christus, de hemel, mijzelf of mijn eigen ziel'. Op het onverwachtst ging Christus met Boston handelen, en kreeg hij te maken met 'een onverwachte worp van het net'.

Zo werd Boston in het net gevangen. 'Mijn ziel ging naar Hem uit en de plaats waarop Zijn voeten stonden, was heerlijk in mijn ogen'. Toen werd het zijn lust en liefde om de Heere te volgen, te dienen en ootmoedig te vrezen.

God maakte van Boston een visser der mensen. Althans, hij ging dat 'proberen', zei hij zelf. 'Let er dus op, mijn ziel, dat gaven niets zullen vermogen. Iemand kan preken als een engel en toch geen nut doen. Als Christus Zijn tegenwoordigheid onthoudt, zal alles tevergeefs zijn. Als de Heere des huizes afwezig is, zal het gezin een walging hebben van zijn voedsel, al zou het rond de ingang van zijn tent neervallen'.

Op 23-jarige leeftijd werd Boston predkant in Simprin. Ds. D.D.F. McDonald schreef in het Voorwoord voor het boekje "De kunst van mensen vangen": 'Hij preekte alsof de engelen hem en zijn kleine plattelandsgemeente gadesloegen, en alsof hij eigenlijk verwachtte door hen thuisgehaald te zullen worden vóór een volgende preekgelegenheid zich voordeed'. ♦

► volgende week deel 3: William Guthrie

Door de woestijn naar Kanaän

A. Bel

uitg. Gebr. Koster; 155 blz., € 15,90.

A. Bel is voor de lezers van De Saambinder geen onbekende. Regelmatig verschijnt er een (kerkhistorisch) artikel van zijn hand in ons kerkblad. Zijn artikelen worden gekenmerkt door een zekere nuchterheid (gecombineerd met een vleugje humor), maar vooral: door een heldere Bijbelse boodschap. Die zaken vinden we ook terug in zijn nieuwste boek "Door de woestijn naar Kanaän, Verhalen uit vroeger jaren". Veertig verhalen die eerder in verschillende bladen werden gepubliceerd, zijn voor deze uitgave enigszins bewerkt en aangevuld.

Het is de moeite waard om dit boek ter hand te nemen. Zeker ook voor de 'niet-lezers' onder ons. Het zijn korte, aansprekende stukjes, die ook waardevol zijn voor onze jongeren. Wat is het belangrijk dat de jonge generatie kennisneemt van Gods bemoeienissen in het verleden.

Dat zal mogelijk ook behoeden voor een andere (onschriftuurlijke) geloofsbeleving. De schriftuurlijk-bevindelijke prediking die de Gereformeerde Gemeenten kenmerkt, lag ook (om een paar voorbeelden uit dit boek te noemen) de Hervormde ds. A.P.A. du Cloux, de gereformeerde ds. J.D. van der Velden en de christelijke gereformeerde ds. F.P.L.C. van Lingen na aan het hart. Aangrijpend is wat Bel beschrijft over Jan Lindeboom, die op 84-jarige leeftijd nog als ouderling diende in Kockengen. Lindeboom was als vondeling neergelegd 'onder de linden' aan de Nieuwegracht in Utrecht. Daaraan dankte hij zijn naam. Maar hij was nóg een keer gevonden. 'Soms kon hij op zijn hoge leeftijd onder tranen van droefheid en blijdschap zo zeggen: 'Mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de Heere heeft mij aangenomen. Ik ben tweemaal gevonden: ééns van de mensen, en ééns van de Heere'.

Dat laatste is voor ons allen nodig: 'van God gevonden te worden'. Daarvoor gebruikt de Heere middelen. Als dit boek daarvoor een middel mag zijn, is het werk van de kerkhistoricus uit Vlaardingingen rijk beloond.

B. Hooghwerff, Klaaswaal

Zicht op tucht

Tineke Boele-Noort

uitg. De Banier; 319 blz.; € 24,95.

Aan de Theologische Universiteit Apeldoorn zijn in korte tijd twee proefschriften verdedigd over de kerkelijke tucht. Een ingrijpend onderwerp, maar het betreft wel een van de sleutels die Christus aan Zijn Kerk gaf. De sleutel van de tucht mag niet roesten. Toch lijkt dat wel te gebeuren, zo leiden we af uit het proefschrift "Zicht op tucht" van Tineke Boele-Noort.

Door middel van interviews en andere gesprekken deelden tientallen predikanten (en enkele ouderlingen) uit zeven kerkgenootschappen hun visies op en ervaringen met kerkelijke tucht. Dat is leerzaam, en soms ook onthutsend. Ingrijpend is dat veel kerkenraden de ervaring hebben dat gemeenteleden zich niet laten gezegen door kerkelijke vermaning en tucht. Tucht leidt niet zo vaak tot bekering, vaker tot verharding. De kerkelijke verdeeldheid speelt hier ook mee. Het blijkt in de praktijk mogelijk om in de ene kerk onder de tucht te staan, en in een ander kerkverband met open armen te worden ontvangen en zelfs

ambtsdrager te worden.

Ook opvallend is dat ambtsdragers uit de Christelijke Gereformeerde Kerken over het algemeen in overdoop geen reden zien voor tuchtmaatregelen. Dat lijkt me ingrijpend. Wie als lid van de Gereformeerde Gemeenten zich laat overdopen, is daarmee geen lid meer. Een zo wezenlijk punt uit Gods Woord en de belijdenisgeschriften wordt in de overdoop immers ontkracht. Nog een laatste leerpunt uit het proefschrift. Als de tucht in de praktijk niet gehandhaafd wordt, blijkt dat vaak een diepere achtergrond te hebben. Dat is een andere opvatting over de heiligheid van de gemeente. Bijbels is dat heiligheid in verband staat met de deugden en de geboden van God. Maar, in onze tijd wordt de heiligheid van de gemeente vaak in verband gebracht met vergevingsgezind en lankmoedig zijn. Natuurlijk is dit belangrijk, maar als het in mindering komt op het bestraffen van de zonde, doet het te kort aan de drie doelen van de tucht: Gods eer, het behoud van de zondaar en de zuiverheid van de gemeente.

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Borssele,
ds. A. Schot te Nunspeet;
te Kalamazoo (Michigan, VS),
ds. E. Hakvoort te Norwich
(Ontario, Canada);
te Kapelle-Biezelinge,
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord;
te Nieuwdorp,
ds. H.J. Agteresch te Werkendam;
te Vlissingen,
ds. P.J. de Raaf te Boskoop.

HERDENKING 'S-GRAVENPOLDER

Op zondag 1 september werd het 100-jarig bestaan van onze gemeente herdacht. Ds. S. Maljaars nam dezelfde tekst als ds. G.H. Kersten bij de instituering in 1924, namelijk Jesaja 55:13: 'Voor een doorn zal een dennenboom opgaan, voor een distel zal een mirtenboom opgaan; en het zal den HEERE wezen tot een naam, tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden'. De dominee wees vanuit deze tekst op 'Gods vernieuwend werk in Zijn Kerk', uitgewerkt in twee aandachtspunten: door Zijn kracht en tot Zijn eer. De Heere geeft in plaats van doornen

en distels dennenbomen en mirtenbomen. Dit ziet op Gods vernieuwend werk in harten van mensen door de kracht van Zijn genade. Ze worden door de Heilige Geest wederom geboren.

Dat is ook gebeurd in de geschiedenis van onze gemeente. Mensen die van nature geestelijk onvruchtbaar waren, werden gevormd tot bruikbare instrumenten in Gods dienst. Dit vernieuwende werk van Gods genade is tot Gods eer. Het zal Hem zijn tot een naam en tot een eeuwig teken. In Zijn werk zien we Wie de Heere is. Hij laat in de verlossing van Zijn volk Zijn goedheid en almacht blijken. Daarom zal Hij eeuwig geprezen worden. Wat de Heere werkt, is vast en Hij gaat daarmee door, ook na honderd jaar.

Bij ieder punt van de preek werden voorbeelden aangehaald uit het leven van ambtsdragers uit het verleden.

Ook voorvallen van enkele andere kinderen des Heeren kwamen aan de orde. Ze vormden een onderstreping van het genadewerk dat de Heere onder ons wilde verheerlijken.

Door alles heen klinkt ook na honderd jaar de liefdevolle en dringende oproep vanuit Jesaja 55: 'Zoekt den HEERE, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is. De goddeloze verlate

zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten; en hij bekere zich tot den HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk!.

Binnenkort verschijnt een nieuw herdenkingsboek: 'Toen kwamen zij te Elim, rustoord op de verre reis', geschreven door G.S. Both en K.W. van Luik. Het is een herziene en sterk uitgebreide uitgave van het jubileumboek uit 1999.

Kerkenraad 's-Gravenpolder

AANGEPASTE KERKDIENTST WAARDE

Op zaterdag 28 september (14.30 uur) wordt in de kerk van de Geref. Gem. te Waarde een aangepaste kerkdienst gehouden. Ds. J. de Kok spreekt over Jeremia 38:6-13, 'Ebed-Melech, de Moorman'. Iedereen is hartelijk welkom.

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 262: het correcte mailadres van de scriba van de diaconie in Ridderkerk-Slikkerveer is niet diaconie@ggslikkerveer.nl maar scribadiaconie@ggslikkerveer.nl

Berichten

JONGERENAVOND IN MIDDELHARNIS

Vrijdag 27 september (19.30 uur) is er een regionale jongerenavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Middelharnis. Ds. B.J. van Boven spreekt over "De Heilige Oorlog" van Bunyan. Na de pauze volgt de vragenbeantwoording. Jongeren en belangstellenden zijn hartelijk welkom.

LEERGANGEN CGO

Dit seizoen organiseert CGO Toerusting Leergangen Catechese, Pastoraat en Kerkrecht voor ambtsdragers. Bezoek

onze website voor informatie over leslocaties, lestijden enz.: cgo.nu/toerusting/ of bekijk het cursusaanbod van CGO Toerusting.

CGO Hbo organiseert in 2024-2025 de keuzemodules Theologie en Muziek, Pastoraat, Leiderschap groepen, Kinderwerk, In gesprek met en Missiologie & Evangelistiek (vier avonden per module). Voor meer informatie over de verschillende opleidingen van Hbo: cgo.nu/hbo-opleiding

NOG PLAATS OP DANIEL 21+

Op onze Daniël 21+ (voorheen: Zin-in)

jongerenconferenties in Wenum-Wiesel en Burgh-Haamstede (18-21 oktober) en Ter Aar (25-28 oktober) zijn nog enkele plaatsen beschikbaar. Het thema is: 'Het Leven in het Woord', aan de hand van het boek "Het kompas van het Christendom" van dr. J. van Bruggen. Kom ook en meld je aan via danielonline.nu/voor-jou/21-plus

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

NAJAARSBIJENKOMST SAMEN ALLEEN

Op zaterdag 28 september (14.00 uur) houdt de vereniging Samen Alleen een najaarsbijeenkomst waar ds. A.T. Vergunst spreekt over 'Empathie, de vrucht die groeit in de bodem van de vallei'. Iedereen is welkom (u hoeft geen lotgenoot of lid van Samen Alleen te zijn). Voor aanmelden en meer informatie zie samenalleen.nl; aanmelden kan ook bij A. Speksnijder, tel. 06-23823724.

HUWELIJKSCURSUS DE VLUCHTHEUVEL

Stichting De Vluchtheuvel start op 9 oktober in Dordrecht de 'Houd me vast-cursus'. In vier avonden werken

echtparen aan een hechtere band in uw huwelijk. Meer informatie: relaties.stichtingdevluchtheuvel.nl of mail naar huwelijk@stichtingdevluchtheuvel.nl

FIETSTOCHT VLAARDINGEN

Op zaterdag 28 september worden er rond Vlaardingen fietstochten gehouden: een wielertocht (80 km., start 9.00 uur, € 15,-), een toertocht (35 km., start 9.00 uur, € 15,-) en een puzzeltocht voor het gezin (start 9.30-10.30 uur, € 25,-). Startlocatie: kerk Geref. Gemeente, Westnieuwland 56, Vlaardingen. De opbrengst is voor Willem en Esther van de Bruinhorst. Zij doen Bijbelvertaalwerk in

Papoea Nieuw Guinea namens ZGG/Wycliffe. Meer informatie en opgeven bij Gerlize van Pienbroek via mail: gerlize01@gmail.com of tel. 06 34847330.

KLEDINGBEURS GELDERMALSEN

In Geldermalsen wordt op vrijdag 27 september (19.00-21.00 uur) een tweedehandskledingbeurs gehouden in de Bethelkerk, Laan van Leeuwenstein 10. De opbrengst is voor het bouwfonds van de gemeente in Tricht-Geldermalsen. Meer info op kledingbeursditendat.nl Betaling alleen met pin.

Kerkdiensten

ZONDAG 22 SEPTEMBER 2024

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Aalst** 14.30 uur ds. C. Sonneveld; **Alblasserdam** 9.30 en 15.00 uur stud. W. de Jong; **Alphen aan den Rijn** 15.30 uur ds. H. Brons; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 18.00 uur kand. J.C. Kriekaart; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur stud. J. Kroon; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Den Haag-Scheveningen** 10.00 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Deventer** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Dinteloord** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 15.00

uur ds. J. Beens; **Dordrecht** 9.30 (H.A.) en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Ermelo** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. M. Blok; **Goes** 14.00 uur ds. P.C. Vlot en 18.00 uur ds. M. Karens; **Gorinchem** (locatie: Hoefslag 11, Gorinchem) 10.00 en 15.00 uur stud. J. Kroon; **Gouda** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **'s-Gravenzande** 16.00 uur ds. B. Labee; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 15.00 uur ds. A. Verschuure; **Herkingen** 14.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **Hoofddorp** 15.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Hoogeveen** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; **Houten** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. W. Harinck; **Kamperland** 15.00 uur ds. A.E. Brijder; **Kapelle-Biezeling** 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 17.00 uur ds. G. Beens; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Kortgene** 15.00 uur ds. M. Karens; **Krabbendijke**

9.30 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 9.30 uur (H.A.) ds. D.W. Tuinier en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Lisse** 14.30 uur ds. G. Beens; **Marknesse** 19.00 uur ds. A.J. de Waard; **Meeuwen** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Melissant** 10.00 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Middelburg-Centrum** 9.30 uur ds. M. Karens en 14.00 uur ds. L. van der Kuij; **Mijdrecht** 10.00 en 15.30 uur ds. J.W. Verweij; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 18.30 uur stud. W. de Jong; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; **Nieuwe-Tonge** 18.00 uur ds. M.H. Schot; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 en 15.30 uur stud. D. de Jong; **Nieuwerkerk** 15.30 uur ds. G. Pater; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. A. Verschuure; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Oosterland** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Oostvoorne** 10.00 en 15.00 uur stud. K.L. Blok; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 18.30 uur stud. K.L. Blok; **Oude-Tonge** 14.30

uur ds. K. Boeder; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Poortvliet** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Puttershoek** 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. M.H. Schot; **Ridderkerk** 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.00 uur ds. J.M. Evers; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.15 uur ds. P.J. de Raaf; **Rotterdam-Centrum** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Philipsland** 9.30 uur (H.A.) ds. C. van Ruitenburg; **Sliedrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Spijknise** 18.00 uur ds. B. Labee; **Sprang-Capelle** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Terneuzen** 10.00 uur ds. C. Harinck en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Tholen** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 uur ds. B. Labee; **Vlaarding** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Wageningen** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. F. Mulder; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westzaan** 10.00 en 15.00 uur kand. J.C. Kriekaart; **Wierden-Aadorp** 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Woerden** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Zoetermeer** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.B.

Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 24 SEPTEMBER 2024

Ede 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Hardinxveld-Giessendam** 14.00 uur (bevestigingsdienst kand. J.C. Kriekaart) ds. G. Clements en 19.00 uur (intrededienst) ds. J.C. Kriekaart; **Uddel** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Wolphaartsdijk** 19.30 uur ds. G. Beens.

WOENSDAG 25 SEPTEMBER 2024

Brakel 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **De Valk-Wekerom** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Ermelo** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Goudswaard** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Hardinxveld-Giessendam** 14.30 uur (huw.bev.) ds. W.J. Karels; **Hilversum** 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. F. Mulder; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Klaaswaal** 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Leiderdorp** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Lisse** 19.45 uur ds. C. Hogchem; **Meeuwen** 19.30 uur ds. S. Maljaars; **Melissant** 19.30 uur ds. J. Beens; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Nijkerk** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Ooltgensplaat** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. K. Boeder; **Opheusden** 13.45 uur (huw.bev.) ds. W. Mouw; **Ouddorp** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Poederloijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortvliet** 19.30 uur ds. M. Karens; **Rijssen-West** 19.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur ds. A. Schot; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Soest** 19.30 uur ds. W. Harinck; **Spijknise** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Wageningen** 19.30 uur

stud. W. de Jong; **Yerseke** 19.30 uur (voor de GBS) ds. G. Beens; **Zeist** 19.30 uur ds. J. van Laar.

DONDERDAG 26 SEPTEMBER 2024

Borssele 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. W.J. Karels; **De Valk-Wekerom** 14.00 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; **Dinteloord** 19.30 uur ds. G. Pater; **Kamperland** 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Kruiningen** 19.30 uur (Israëldienst) ds. A. Schot; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.30 uur ds. J.J. Tanis; **Waardenburg** 19.30 uur (voor de GBS) ds. G. Hoogerland; **Woerden** 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein.

VRIJDAG 27 SEPTEMBER 2024

Bodegraven 14.00 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag; **Kapelle-Biezeling** 14.30 uur (huw.bev.) ds. G.J. Baan; **Meliskerke** 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.E. Brijder; **Yerseke** 13.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 22 SEPTEMBER 2024

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam (Gouwstraat 36b)** 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

De "R" in de maand: bouw de weerstand op met **multivitaminen** van **NeoLife!** Sept.- aanb. | Kommie 0634826766 www.naturalhealthproducts.nl

Te huur/Beschikbaar: prachtige ruime **(mantel)zorgwoning in regio Geldermalsen**. Met eigen oprit en tuin in buitengebied. Meer info: 06-34239880

Gezin is op zoek naar woonruimte, huur of koop (max. € 330.000), min. 3 sl.kamers. **Ochten of nabije omgeving**. 06-36461179

D.V. 28 september 2024
MANNEN(P.SALM)ZANGAVOND
ten bate van kerkbouw in Gambia
 Pniëlkerk, Ghandistraat 2 in Veenendaal
 Aanvang 19.30 uur
 Orgel: Lucas de Heer
 Trompet: Gijsbert Kortleven en
 Herwin Doornenbal
 Evangelist Arnest Jassey uit Gambia zal
 de psalmen kort inleiden.
 Vertaling: Andrea Jassey - de Kievid.
 Toegang vrij, collecte.
 De toekomstige voorganger van
 deze gemeente studeert momenteel
 aan de Reformatorische Nigeriaanse
 Theologische School. Deze studie wordt
 bekostigd door de Gereformeerde
 Gemeenten.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
 Veenendaal Rhenen

*Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
 bij het verzorgen van alleen begrafenissen*

P.H. van der Leer
 T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
 M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

RHENEN (Cunerakerk)
Zaterdag 28 september 19:00 uur
Psalmzangavond met de
Betuwse Bovenstemgroep
 Leiding: Ds. J. van Laar
 Organist: Arthur de Jong
 Collecte: Adullam & De Schutse
 LET OP: beperkt aantal zitplaatsen
 Reserveer via www.koopjekaartje.nl

**Praktijk
den Uijl**

- ☞ HULPVERLENING
- ☞ COACHING
- ☞ TRAINING
- ☞ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke
 T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
 | www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Huize Rehoboth
 In Huize Rehoboth te Kootwijkerbroek
 is een **appartement beschikbaar voor
verhuur**. Het betreft appartement nr. 15.
 Dit is een 2 kamer appartement op de
 2e verdieping. De woning is voorzien
 van een ruime badkamer en er is een
 berging op de begane grond. Het
 bestuur verwacht van de nieuwe huurder
 dat die lid is van de Gereformeerde
 Gemeenten en dat de bereidheid er is
 om lid te worden van de Gereformeerde
 Gemeente van Kootwijkerbroek. Als
 u interesse hebt in het huren van dit
 appartement of als u meer informatie
 over Huize Rehoboth wilt, ga dan naar
www.huizerehoboth.nl. Voor vragen of
 voor het maken van een afspraak om
 het appartement te bezichtigen kunt u
 contact opnemen met de heer H. van Ee,
 tel. 06-20404242 of via het e-mailadres:
hvane@huizerehoboth.nl

**Bureau
Mark.**

**Luisteren,
met oog voor elkaar.**

Psychosociaal therapeut
mark@bureaumarck.nl +31 (0)6 53 29 69 57
bureaumarck.nl

Evangelisatie Gereformeerde Gemeenten (EVGG) te Woerden is op zoek naar een:

COÖRDINATOR TOERUSTING

In deze functie heb je een uitvoerende en coördinerende rol:

vanaf 20 uur

- het bezinnen op en uitdragen van de visie op evangelisatie
- het ontwikkelen van materialen en middelen om de doelgroep(en) te bereiken
- het toerusten, adviseren en stimuleren van evangelisten
en vrijwilligers
- het verbinden van de achterban met evangelisatie

Meer informatie/solliciteren?
 Scan de QR code of kijk op
www.evgg.nl/vacatures

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Voor ons kantoor in Woerden zijn wij op zoek naar een
Theoloog en toeruster zending

HERHAALDE OPROEP

WANT ALLE VOLKEN ZULLEN KOMEN, EN VOOR U AANBIDDEN
Openbaring 15:4m

Kijk voor meer informatie
op www.zgg.nl/vacaturebureau.
We zien uit naar je sollicitatie.

GROTE KERK GORINCHEM
D.V. zaterdag 12 oktober 2024
Niet-ritmische Psalmzangavond
M.m.v. Betuwse Bovenstemgroep
Algehele leiding: ds. A. Verschuure
Orgel: Bart Kruithof
Kerk open: 18.45 uur
Aanvang: 19.30 uur
Toegang vrij!
Collecte t.b.v. Helpende Handen

**VEILIGHEID EN
HULPVERLENING
IN KERKEN**

KERKVEILIGHEID

ADVISERING • TRAINING & OEFENING • VERKOOP

www.kerkveiligheid.nl

de Verrassing
samen vakantie vieren

Wanneer zien
we u op Texel?

Bel of app met ons:
(0222) 31 89 06

www.deverrassing.nl

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

**UW ADVISEUR
AAN HUIS**

☎ 06 - 36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**
www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

KOOR- EN SAMENZANGAVOND
in de nieuwe kerk Ger. Gem. Yerseke

D.V. ZATERDAG 5 OKTOBER- 19 UUR

Chr. Urker Visserskoor Crescendo

o.l.v. Louwe Kramer

Gemengd Koor Yerseke (15 jaar)

o.l.v. Henriëtte de Bat

Toegang vrij! - Organist: Pieter Heykoop

Leiding: Ds. C. van Krimpen - Coll. Nieuwbouw kerk

BROUWER
PSYCHOLOGEN

**Psychologische hulp voor
kinderen en volwassenen**

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen
en Apeldoorn (nieuw)

Reformatische Psychologenpraktijk
Nederland biedt identiteit bewuste
behandeling en begeleiding aan volwassenen,
jongeren en kinderen met psychosociale en
psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

SGV

Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding
tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 0182-58 39 32
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

*Begrafenisonderneming
de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611 154
Waardenburg 0418 - 652 039
Werkendam 0183 - 701 017
Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland 0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

MARIA HOEVE
HOTELS

**Nieuw in de
Alblasserwaard!**

VERGADEREN | OVERNACHTEN | GENIETEN

0183 - 741 030
WWW.MARIAHOEVE-HOORNAAR.NL

**Uw woning in Veenendaal verkopen?
Bel dan met Wessel Berkhout!**

Wij informeren u graag over onze
onderscheidende en enthousiaste
werkwijze en verstrekken u graag een
aantrekkelijke offerte.

BURGLAND
Makelaars

0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

kw
Kindwijs
protestants christelijke
achtergrond

directeur

uitdaging

Stellendam

Kindwijs zoekt per 1 januari 2025 een ervaren of aankomend

directeur
voor protestants christelijke basisschool Het Kompas

Wordt deze fijne dorpsschool in Stellendam jouw nieuwe werkplaats?
Bezoek www.hetkompas-stellendam.nl voor een eerste indruk van de
school of vraag meer informatie bij onze bestuurder Jankees de Waal
via ✉ interesse@kindwijs.org of ☎ 06-41719414

Wij organiseren hiervoor een **informatieavond**
op D.V. 15 oktober in Stellendam, lees meer op www.kindwijs.org

Begrafenisonderneming

Treur

tel. 030 692 42 58
06 573 156 89

info@begrafenisondernemingtreur.nl

begrafenisondernemingtreur.nl

**Genieten van Hollandse
gastvrijheid
in een Duitse sfeer**

Ons hotel beschikt over hotelkamers voor 2 personen tot
volledige ingerichte appartementen tot 7 personen. Kom naar
het mooiste plekje in het Sauerland.

**LANDHAUS
FORRA**
Tel.: +49 2975228

*'Heeft u iets te vieren?
informeer naar
de mogelijkheden*

www.landhausforra.com

Er even tussenuit?

Wolphaartsdijk gezellig vakantieverblijf
www.hetzuiderlandvakantie.nl
 Tel. 06-20952596

Terlouw Parket Ede, voor het leveren,
 leggen en renoveren van **houten vloeren**.
 Bel Kees Terlouw op 06-24241402
 of mail naar info@terlouwparket.nl

ACTIVITEITEN**Niet-aangeboren hersenletsel en seksualiteit**

Voor mantelzorgers van mensen met niet-aangeboren hersenletsel

Donderdag 17 oktober – 19.45 uur | Woerden

Hoogbegaafd en geloven

Voor (vermoedelijk) hoogbegaafde reformatische volwassenen

Donderdag 24 oktober – 19.45 uur | Woerden

Bezoek aan Amersfoort: bezoek inloophuis en ontspanning

Voor mensen die het Praktijkonderwijs volg(d)en

Zaterdag 26 oktober – 10.00 uur | Amersfoort

(On)draaglijk lijden

Voor mensen met een lichamelijke beperking en hun familieleden

Zaterdag 9 november – 12.30 uur | Middelburg | stud. L.J. van den Berge

Verziend; lopen in blind vertrouwen

Voor volwassenen met een visuele beperking en hun partner

En voor ouders van kinderen met een visuele beperking en hun kinderen

Zaterdag 16 november – 10.00 uur | Woerden | Annemarie Vogel

Hoogbegaafd, dat ben je

Voor ouders van (vermoedelijk) hoogbegaafde kinderen

Dinsdag 15 oktober – 19.45 uur | Kapelle | Theresia van Bale

Dinsdag 12 november – 19.45 uur | Bodegraven | Willeke de Koning

Dinsdag 19 november – 19.45 uur | Hardinxveld-Giessendam | Alienke de Rover

Dinsdag 26 november – 19.45 uur | Apeldoorn | Bert Ordelman

Mensen met autisme, een verstandelijke beperking en de kerkelijke gemeente

Voor ouders van jongere en oudere kinderen met autisme en een verstandelijke beperking

Dinsdag 19 november – 19.45 uur | Ridderkerk-Slikkerveer | D. Rosbergen

Eenzaamheid

Voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel en hun mantelzorgers

Zaterdag 23 november – 10.00 uur | Geldermalsen | ds. P. Mulder

Helpende Handen adviseert en ondersteunt mensen met een beperking en hun naasten in hun zoektocht naar zorg of ondersteuning die aansluit op de hulpvraag. Wat kunnen we voor jou betekenen?

Voor meer informatie en aanmelden:
 0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl

STICHTING
GEREFORMEERD
ERFGOED

Schrijf in uw agenda:

Thema-avond

SCHRIFTGEZAG

D.V. VRIJDAG 8 NOVEMBER

Sprekers: ds. J.M.D. de Heer en
 ds. W. van Vlastuin

i.c.m. presentatie
gereformeerdedogmatiek.nl

gereformeerderfgoed.nl

› **Planner M/V**
 40 uur per week

✉ lisa@elkekastopmaat.nl
 ☎ (06) 16 10 57 37

SCAN DE CODE

elkekast opmaat
WIM VAN WOLFSWINKEL

Bekijk de
vacature op
elkekastopmaat.nl

BBV

**Barneveldse
Begrafnis
Vereniging**

*voor een waardige,
eenvoudige verzorging
van begrafenissen
in Barneveld en omstreken*

**Begrafnisverzorger
G.M. (Gerard) van Lagen**

0342 - 783 000
 Dag en nacht bereikbaar
 en beschikbaar

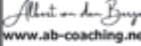
www.BBVer.nl

**BOEKHANDEL
VAN DER BOOM**

Voorstraat 41
3245 BG Sommelsdijk
Tel.: 0187 482614
www.boekhandelvanderboom.nl

"God, Die helpt in nood"
Nietr. Psalmzangavond + bov.stem
Grote Kerk - Dordrecht
D.V. zaterdag 21 sept. - 19.30 u / **Gratis!**
Organist: Pieter Heykoop • Collecte: Noodhulp
Moldavië • Leiding: Ds. C. van Krimpen

Heb jij genoeg van onrust, stress, spanning, gejaagdheid, angst, paniek, somberheid enzovoorts?	...laten we de oorzaak aanpakken in plaats van de symptomen!
&	
Ben jij op zoek naar ontspanning, rust in je hoofd en weer lekker in je vel zitten?	
www.ab-coaching.net 0625081102	

begravenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Welkom op de **THEMAOCHTEND**

Het leven van A. Capadose

D.V. zaterdag 5 oktober
Aanvang: 10.00 uur
inloop met koffie en thee vanaf 09.30 uur
Ger. Gem. Tricht-Geldermalsen
Laan van Leeuwenstein 10

Abraham Capadose
Bekering, leven en visie op het Joodse volk
Gebonden, 140 pagina's
Met kleurenillustraties

Speciale introductie-prijs! **14,95** Daarna **19,95**

J.J. de Jong
– inleiding op het leven van A. Capadose en zijn bewogenheid met zijn Joodse broeders

ds. A. Schot
– over de bekering van A. Capadose

dr. R. Bisschop
– de tijd van het Réveil in relatie tot A. Capadose

Na afloop GRATIS LUNCH en tijd voor ontmoeting

Graag vooraf aanmelden in verband met de catering via: QR-code, themaochtend.nl of 0348-489929

de SAAMBINDER

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkeplein 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 001 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Bijbel- vertelling

Ben je al een beetje gewend aan je 'nieuwe' juf of meester? Aan je plekje in de klas? Heb je de eerste woordjes al leren lezen? Of ken je de tafel van twee al?

Rekenen, taal, spelling, muziek, geschiedenis, gym ...

Het zijn belangrijke vakken. Bij al deze vakken kun je dit schooljaar weer veel nieuwe dingen leren.

Maar van alle vakken die je dit jaar krijgt, is er maar één vak echt belangrijk. Als de juf of meester de Bijbel pakt, ga dan maar recht zitten. Doe je armen maar over elkaar. Kijk goed naar je juf of meester. Want dan begint het belangrijkste en het mooiste vak van de hele dag. Dan mag je luisteren naar een Bijbelvertelling. Dan mag je luisteren naar het Woord van God. Je hoort dan Wie de Heere is, wat Zijn werk is en wat Zijn geboden zijn. Je juf of meester mag dan vertellen over wonderen en gelijkenissen en nog veel meer! Dan wordt het Woord van God gezaaid. En jij mag daar ook naar luisteren.

Weet je wat ik je ook nog vertellen wil? Juffen en meesters vinden het mooi dat ze uit de Bijbel mogen vertellen, maar ze vinden het ook moeilijk! Ze weten heel goed dat een Bijbelvertelling niet altijd spannend hoeft te zijn. Het Bijbelverhaal moet vooral goed en eerlijk verteld worden. Zou jij willen bidden of de Heere de juf of meester wil helpen? Maar vraag vooral ook of de Heere de Bijbelvertellingen wil zegenen aan jouw hart! ♦

Lezen:
Deuteronomium 6:1-7

M. Snellen-Nijsink, Veenendaal

vervolgverhaal | J. Kranendonk - Gijssen - uitg. Den Hertog

Een dominee in de gevangenis

Dat 's HEEREN zegen op u daal'

Het wordt muisstil in de kerk als dominee Hugenholtz vraagt of kandidaat Ledeboer wil opstaan. Hij stelt hem enkele vragen en dan klinkt het: 'Wat is daarop uw antwoord, Lambertus Gerardus Cornelis Ledeboer?' Luid en duidelijk galmt het door de kerk: 'Ja ik, van ganser harte.'

Wouter gaat op het puntje van de bank zitten.

Moet je zien, de nieuwe dominee loopt enkele stappen naar voren en knielt neer. Drie predikanten en ds. Hugenholtz houden hun hand boven het hoofd van Ledeboer en ze zeggen een tekst op!

Nooit eerder heeft hij zoiets meegemaakt in de kerk.

Hij weet eigenlijk ook niet wat het allemaal betekent, dat zal hij straks eerst eens aan vader vragen.

Dominee geeft nog een psalm op. Gelukkig, die kent hij tenminste wél.

Vol overgave zingt de gemeente:

*Dat 's HEEREN zegen op u daal',
Zijn gunst uit Sion u bestraal';
Hij schiep 't heelal, Zijn Naam ter eer;
Looft, looft dan aller heren HEER'.*

Kandidaat Ledeboer ligt nog steeds geknielt voor in de kerk terwijl ze zingen. Wouter ziet dat de moeder van ds. Ledeboer huilt. Met haar kanten zakdoekje veegt ze voorzichtig de tranen van haar wangen...

Diep onder de indruk loopt hij aan het eind van de dienst samen met grootmoe, vader, moeder en Jacobus naar huis.

Vol verwachting komen de mensen 's middags weer naar de kerk. Vanmiddag zullen ze voor het eerst hun nieuwe dominee horen.

Thuis heeft vader aan Wouter verteld waarom de nieuwe dominee moest knielen en waarom de andere predikanten hun hand boven zijn hoofd hielden.

Nu begrijpt hij het tenminste beter. Vader heeft gezegd dat ds. Ledeboer een knecht van God is. De Heere heeft hem naar Benthuizen gestuurd om hier te werken. Daarom is het vandaag zo'n belangrijke dag.

Hij heeft vader moeten beloven dat hij vanmiddag beter z'n best zal doen om te luisteren! Nou, dat is hij vast van plan, want vanavond vraagt vader er weer naar... ♦

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. **Labee**

Uw kind

In een oudere versie van ons Formulier om de Heilige Doop te bedienen, wordt niet gebeden voor 'dit' kind of 'deze' kinderen maar voor dit 'Uw' kind of 'deze Uwe' kinderen. Is dat krachtige spreken niet afgevlakt door deze wijziging?

Teken en zegel

Als we het gehele Formulier om de Heilige Doop aan de kinderen te bedienen nauwkeurig lezen, is het wel een opmerkelijke wijziging maar niet wezenlijk. Wij lezen in de huidige versie: 'wij bidden U, bij Uw grondeloze barmhartigheid, dat Gij dit kind (*deze kinderen) genadiglijk wilt aanzien, en door Uw Heiligen Geest Uw Zoon Jezus Christus inlijven (...)'. In een oudere versie stond: 'wij bidden U, bij Uw grondeloze barmhartigheid, dat Gij dit Uw kind (*deze Uw kinderen) genadiglijk wilt aanzien, en door Uw Heiligen Geest Uw Zoon Jezus Christus inlijven (...)'. Het is zeker geen bewijs voor het 'zalig-verklaren' van kinderen des toorns vanwege de Heilige Doop! Dat kunnen we wel duidelijk maken door te wijzen op een eerdere passage uit hetzelfde gebed. Daar lezen we: 'Gij Die den verstokten Farao met al zijn volk in de Rode Zee verdrongen hebt, en Uw volk Israël droogvoets daardoor geleid, door hetwelk de Doop beduid werd'. Het reizende volk van Egypte naar Kanaän wordt als geheel aangeduid als 'Uw volk'. En geen Bijbellezer zal toch durven volhouden dat elke reizende Hebreëer een waar kind van God was. Sterker: Gods Woord zelf leert ons nadrukkelijk het huiveringwekkende tegendeel. Vanuit 1 Korinthe 10 horen we dat de voorvaders allemaal onder de wolkkolom waren, het onderwijs van Mozes hebben gehoord en door de Rode Zee getrokken. Ze hebben allemaal gegeten van het manna en gedronken van het water dat de Heere hen schonk. En dan die huiveringwekkende woorden van vers 5: 'Maar in het meerderdeel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ternedergeslagen'. En vanuit kanttkening 8 worden we gebracht bij Hebreëen 3, waar het ongeloof wordt aangewezen. Wel Egypte verlaten maar nooit ingegaan in het land der rust. Graag wijzen we ook op onze

Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 34. Er worden heel rijke woorden gesproken over het teken en zegel van de Heilige Doop. Maar niet het teken maakt zalig. Nee, zegt dit Formulier van Enigheid, kinderen des toorns moeten wederom geboren worden tot kinderen van God. 'Niet dat zulks door het uiterlijke water geschiedt, maar door de besprenging des dierbaren bloeds des Zoons Gods, Die onze Rode Zee is, door Welke wij moeten doorgaan, om te ontgaan de tirannie van Farao, welke is de duivel, en in te gaan in het geestelijke land Kanaän.'

Ammi en Lo-Ammi
Op meerdere plaatsen in Gods Woord lezen we overigens wel van heel dringende uitdrukkingen. De profeet Ezechiël moet de gruwelen van Jeruzalem bekendmaken en voor ogen stellen. Daar lezen we bijvoorbeeld: 'Verder hebt gij uw zonen en uw dochteren, die gij Mij gebaad hadt, genomen en hebt hen denzelven geofferd om te verteren; is het wat kleins van uw hoerereien dat gij Mijn kinderen geslacht hebt, en hebt hen overgegeven, als gij dezelve voor hen door het vuur hebt doen gaan?' (16:20, 21). We kunnen niet zomaar stellen dat ze allemaal behouden zijn maar mogen wel nadrukkelijk stellen dat de Verbonds-God recht heeft op al die uiterlijke verbondskinderen.

Lezer(es), God geve door genade te doorleven wat Hoséa beschrijft over het afhoerende volk in hoofdstuk 1 van het profetenboek. Het oordeel had geklonken: 'Noem zijn naam Lo-Ammi; want gijlieden zijt Mijn volk niet, zo zal Ik ook de uwe niet zijn' (vers 9). Maar uit ontfermende liefde, vanwege het welbehagen, lezen we van dat wonder in vers 10b: 'Gij zijt kinderen des levenden Gods'. ♦

Lezer(es), God geve door genade te doorleven wat Hoséa beschrijft over het afhoerende volk in hoofdstuk 1 van het profetenboek. Het oordeel had geklonken: 'Noem zijn naam Lo-Ammi; want gijlieden zijt Mijn volk niet, zo zal Ik ook de uwe niet zijn' (vers 9). Maar uit ontfermende liefde, vanwege het welbehagen, lezen we van dat wonder in vers 10b: 'Gij zijt kinderen des levenden Gods'. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.